

Møte torsdag den 12. oktober kl. 14.20

President: E i r i n F a l d e t

D a g s o r d e n (nr. 1):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Øyvind Vaksdal om lov om endring i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) slik at den ikke gjelder klimagassen CO₂ (Innst. O. nr. 102 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:49 (1999-2000))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) (Innst. O. nr. 101 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 39 (1998-1999))
3. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt. Presidenten ber om forslag på settepresident.

Tom Thoresen (A): Jeg foreslår Marit Nybakk.

Presidenten: Marit Nybakk er foreslått som settepresident. Andre forslag foreligger ikke, og Marit Nybakk anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

Statsråd Siri Bjerke overbrakte 5 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Olav Gunnar Ballo vil framsette et privat lovforslag.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg vil fremme et lovforslag på vegne av Helge Bjørnsen og meg selv om endring av folketrykkløven § 8–14, slik at funksjonshemmede gis reisestøtte til arbeidsreiser når vedkommende ikke kan benytte kollektivtransport, når slikt tilbud ikke er tilgjengelig, eller når funksjonshemmingen i seg selv gjør egen-transport umulig.

Presidenten: Lovforslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Øyvind Vaksdal om lov om endring i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) slik at den ikke gjelder klimagassen CO₂ (Innst. O. nr. 102 (1999-2000), jf. Dokument nr. 8:49 (1999-2000))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter, de øvrige grupper 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke gis anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hallgeir H. Langeland (SV) (ordfører for saka): Forslagsstillarane Carl I. Hagen og Øyvind Vaksdal ønskjer at ein skal ta CO₂ ut av forureiningslova, slik som ein òg argumenterer elles i debattar om gasskraft og slike ting.

Komiteen har vurdert saka og funne at ein ikkje ser det nødvendig å behandla dette forslaget, og avviser det. I utgangspunktet trudde eg at dette var eit situasjonsbetinga forslag, med utgangspunkt i den gasskraftdebatten som var 9. mars. Nå viser den førre saka at jusen her kan bli eit poeng framover, og då kan ein jo lura på om det er parti som ønskjer å slutta opp om dette forslaget som Framstegspartiet nå – går eg ut frå – held fast ved.

For min eigen del vil eg berre visa til at sentrum og SV meiner at det er unødvendig å gjera denne endringa, med følgjande grunngjeving:

Sentrumspartia og SV «viser til at med de juridiske krumspring og manøver Regjeringen har gjort i forbindelse med St.meld. nr. 33» – altså miljømeldinga – «i forhold knytta til forurensningsloven, er forslaget i dette dokumentet overflødig».

På vegner av fleirtalet tilrår eg at ein avviser saka.

Øyvind Vaksdal (Frp): Forurensningsloven, som er fra 1981, har i § 6 første ledd nr. 1 en generell henvisning til at gassutslipp til luft anses å omfattes av forurensningsbegrepet.

Spørsmålet om også karbondioksid, CO₂, skulle omfattes av forurensningsloven, ble i realiteten fastsatt av regjeringen Jagland, som henviste utslippssøknader også om CO₂ til behandling i Statens forurensningstilsyn i henhold til bestemmelsene i forurensningslovverket. Dette ble gjort på tross av at CO₂-utslipp ikke er til skade verken for mennesker, dyr, planter eller noen former for liv. CO₂, eller karbondioksid, inngår som en naturlig del av havet og atmosfæren i et kretsløp som består av fotosyntesen i planter, biologisk virksomhet som pusting hos mennesker og dyr og ulike fysiske og kjemiske prosesser.

Det menneskelige bidrag til CO₂-utslippene er anslått til ca. 7 milliarder tonn årlig, mot et samlet utslipp i overkant av 200 milliarder tonn årlig. Dette viser at en forsvinnende liten del av utslippene er menneskeskapte.

Etter mange års intens forskning er det ennå ikke funnet noen klare bevis for at menneskenes virksomhet påvirker klimaet, men det hersker stor uenighet om disse spørsmål innen forskningsmiljøene.

Selv om det hevdes fra FN's klimapanel at det kan foregå en viss klimaendring som kanskje kan bli noe forsterket av menneskeskapt utslipp av CO₂, er det lite som tyder på at dette vil føre til noen global miljøkatastrofe.

James Hansen ved NASA Goddard Institute for Space Studies har lenge vært en sentral pådriver for tesen om

menneskeskapt global oppvarming. Det var faktisk han som initierte klimabekymringen under en kongresshøring allerede i 1988 ved å uttale at det var mer enn 90 pst. sikkert at menneskene var i ferd med å varme opp kloden.

I en nylig utgitt artikkel imøtegår han imidlertid både FNs klimapanel og seg selv ved å hevde at det *ikke* er fossile brennstoff og CO₂ som driver den eventuelle globale oppvarmingen, men andre såkalte drivhusgasser. Dette må sies å være oppsiktsvekkende.

I kjølvannet av klimapanelets anbefalinger har enkelte norske forskningsinstitusjoner kommet med klare uttalelser, avfeiet skeptikere og faktisk *varslet* klima for kommende generasjoner. At vi vet for lite om klimasystemet og dets dynamikk til å skille et eventuelt menneskeskapt bidrag fra det naturlige, er artikkelen fra James Hansen et godt eksempel på.

På bakgrunn av dette stiller Fremskrittspartiet seg meget tvilende til behovet for å redusere de menneskeskapte CO₂-utslippene, og særlig til en oppfølging av Kyoto-avtalen med betydelige økonomiske konsekvenser.

Vi anser at det er liten risiko ved å utsette de kraftigste tiltak for å redusere CO₂-utslipp til en har bedre kunnskaper på området, og det er også nødvendig å få utredet og vurdert en eventuell strategi med tilpasningstiltak for eventuelle endrede klimaforhold.

Det er mulig at det både er bedre og mer økonomisk forsvarlig å tilpasse verden til eventuelle endrede klimaforhold enn å søke å begrense utslippene med de økonomiske konsekvenser dette vil ha.

Jeg synes det er merkelig at i det politiske Norge ser en bare problemer, men ingen muligheter. Energi- og miljøkomiteen besøkte i vinter gasskraftverket ROCA i Holland. Her så de ikke på CO₂ som et problem, men snarere som en mulighet. Her hadde de bygd opp infrastruktur for å distribuere CO₂ til de omliggende veksthus og solgte gassen til disse. Resultatet var at produksjonen i disse veksthusene økte med 20 pst.

Nå ser vi heldigvis at det også er noen her til lands som ser mulighetene, og jeg sikter selvsagt til Statoils planer om en CO₂-fabrikk på Kårstø.

Jeg vil med dette sette fram Fremskrittspartiets forslag som er inntatt i innstillingen, om å ta CO₂ ut av forurensningsloven.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp det forslaget han har referert til.

Bror Yngve Rahm (KrF): Til behandling ligger et Dokument nr. 8-forslag om å fjerne klimagassen CO₂ fra forurensningsloven. Til grunn for dette framlegger forslagsstillerne Carl I. Hagen og Øyvind Vaksdal en forståelse av drivhusgassen CO₂ som skiller seg fra det meste av internasjonal klimaforskning.

Problemet med forslagsstillerne virkelighetsbeskrivelse, der historiske linjer trekkes helt fra høymiddelal-

der og fram til i dag, er et famlende forsøk på vitenskapelig å argumentere mot dagens klimamodeller.

Fremskrittspartiet imøtegår et samlet FNs klimapanel over et par avsnitt med ufullstendige påstander som angivelig skal trekke hele den vitenskapelige forskning på klimagasser i tvil, og dermed avvise forskningen som ligger til grunn for dagens forurensningslov.

Fremskrittspartiet viser derimot en ukritisk begeistring for forskning som støtter deres egne synspunkter, bl.a. utført av forskere som tilsynelatende ikke er forskere, men som faktisk også kan være tannleger. Fremskrittspartiet skriver på tross av dette at «det er en viss enighet om at det kan foregå en viss klimaendring som kanskje blir noe forsterket av menneskeskapte utslipp av CO₂».

Verdens ledende klimaforskere mener vi må redusere CO₂-utslippene for å stabilisere innholdet av CO₂ i atmosfæren. Og den graverende grunnen til dette er at menneskeskapte CO₂-utslipp kan få store virkninger på naturmiljøet som menneskene lever i og er avhengig av. Oppvarmingen av atmosfæren kan true verdens matforsyning, forårsake tørke, stormer og ødelagte avlinger og true artsmangfoldet.

Disse scenariene avvises som dommedagsprofetier av forslagsstillerne, som kommer med følgende alternativ til en klimavennlig politikk:

«Det er fullt mulig at det både er bedre og mer økonomisk forsvarlig å tilpasse verden til endrede klimaforhold enn å søke å begrense utslippene med de økonomiske konsekvenser det medfører.»

Sitatet taler klart for seg. Heller enn å gjøre miljøpolitiske grep i dag ønsker Fremskrittspartiet at verden skal tilpasse seg eventuelle endrede klimaforhold. Med andre ord er de ikke så sikre på at vi kanskje vil oppleve klimaforandring likevel.

Den egentlige begrunnelsen Hagen og Vaksdal har for dette lovforslaget, er at man ikke er villig til å ta de økonomiske konsekvensene av en utslippbegrensning av CO₂.

Forslagsstillerne ser ut til å mene at befolkningen raskt vil venne seg til en økt gjennomsnittstemperatur. Varmere somrer og mildere vintrer er bedre enn økonomiske konsekvenser ved begrensede utslipp.

Dyr og planter og det sårbare økosystemet de lever i, er tilpasset spesielle temperaturområder. En forandring i klimaet vil skje så hurtig at artene ikke klarer å følge med, og artsmangfoldet er dermed truet.

Krever Fremskrittspartiet den samme tilpasningsevnen fra naturen for å slippe de økonomiske konsekvensene ved begrensede CO₂-utslipp? Forslagsstillerne har mange forbehold i sammenheng med CO₂-utslipp. Kan de presisere om vi kan være sikre på at FNs klimapanel tar feil, og at drivhuseffekten ikke vil skape klimaendringer? Eller er det en risiko for at vi vil oppleve klimaendringer, men at dette er bedre enn å ta de økonomiske konsekvensene av å begrense dagens utslipp?

Likevel, når man oppsummerer miljøtroverdigheten til Fremskrittspartiet, kommer den ikke dårligere ut enn Arbeiderpartiets. Fremskrittspartiets holdning i miljøpo-

litikken er tross alt en prinsipiell oppfølging av at de ikke tror på skadevirkningene av økt CO₂-utslipp. Det er derimot vanskeligere å ha forståelse for den politikken som nå føres i Arbeiderpartiet. Senest i forrige uke gav Regjeringen Naturkraft den tillatelsen som vi har diskutert ved gjentatte anledninger denne uken, og som på en måte setter Arbeiderpartiet i en spesiell miljøpolitisk posisjon.

Interessant er det derfor at Arbeiderpartiet i merkna- den til dette lovforslaget foreslår å avvise det med den begrunnelse at det vil være en svekkelse av foruren- ningsloven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 9)

S a k n r . 2

Innstilling frå energi- og miljøkomiteen om lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) (Innst. O. nr. 101 (1999-2000), jf. Ot.prp. nr. 39 (1998-1999))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomite- en vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Ar- beiderpartiet 10 minutter og de øvrige grupper 5 minutter hver.

Presidenten vil videre foreslå at det ikke blir gitt an- ledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte ta- letid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Da sakens ordfører er medlem av Lagtinget, er første taler Jorunn Ringstad.

Jorunn Ringstad (Sp): Det er ein stor lovrevisjon Odelstinget skal ta stilling til i dag, og den er eit uttrykk for at det lenge har vore naudsynt å etablere eit tidsmes- sig lovverk. Til dømes har bruken av vassdraga endra seg over tid. Såleis står vassdraga sin eigenverdi meir i fokus enn tidlegare, både som del av landskapet og som til- haldsstad for plantar og dyr. Også moderne prinsipp for ressursforvaltning, t.d. omsynet til biologisk mangfald og berekraftig utvikling, har krav på å få større gjennomslag i samfunnsutviklinga. Fleire brukarinteresser er komne til, m.a. har omlegginga av energipolitikken på 1990-ta- let ført til at aktørar innan kraftmarknaden i tillegg til å ivareta tradisjonelle forsyningsoppgåver også har klare kommersielle mål for si verksemd. Ynske om lokal res- sursutnytting har fått sterkare forankring i den offentlege næringspolitikken. Behov for å regulere uttak av grunn- vatn har meldt seg med auka styrke. Desse eksempla har aktualisert ein gjennomgang av gjeldande føresegner om allmenne omsyn og også behovet for klare avgrensingar i lovverket med omsyn til verkeområde og definisjonar.

Den nye vassressurslova vart fremja av regjeringa Bondevik, og energi- og miljøkomiteen har slutta seg til alle forslag til lovformuleringar. Men det er viktig å mer- ke seg at komiteen på enkelte punkt har formulert pre- missar og kommentarar som vil måtte vege tungt når

lova skal praktiserast, og eg vil i mitt innlegg nemne nok- re av dei.

I tillegg til moment eg har rekna opp tidlegare, av- speglar lovrevisjonen eit ynske om å forenkle lovverket, sjølvsagt eit prisverdig motiv, men noko som i sin tur fø- rer til at forvaltninga får vide fullmakter. Til dømes blir lova sine reglar om konsesjon heretter i stor grad basert på skjøn. Det kan resultere i vilkårlege avgjerder, noko departementet sjølv til ein viss grad åttvarar mot. Difor meiner komiteen det er all grunn til å følgje utviklinga nøy.

Eit springande punkt i lovrevisjonen er målsetjinga om å tilpasse lover og reglar til krav og premissar som følgjer av etableringa av ein effektiv kraftmarknad. Om- grepet «effektiv ressursbruk» får no status som allmenn interesse og blir dermed tillagt større vekt enn tidlegare.

Spørsmålet er kva perspektiv som skal leggjast til grunn når det blir snakk om å utnytte kraftressursane mest effektivt. Departementet hevdar t.d. i proposisjonen at konsesjonsplikt kan bli utløyst dersom iverksetjing av eit mini- eller mikrokraftverk kan koma i konflikt med ei meir optimal utnytting av vasskrafta. Men ein samla ko- mite synest slett ikkje det er ei opplagd sak. Komiteen hevdar at det vil vere samfunnsøkonomisk, effektivt og i tråd med allmenne interesser å bygge ut næringslivet i lokalsamfunn. Lokal ressurskontroll og energiproduk- sjon knytt til mikro- og minikraftverk kan såleis i dei fleste tilfelle oppfattast som ein lekk i utvikling av ut- marksstrategiar. Kraftbransjen har difor ikkje hevd på tolkinga av omgrepet «effektiv ressursbruk», særleg ikkje når det ligg føre lokale planar om bygging av mi- kro- og minikraftverk.

Det er eit sjølvstendig poeng at slike lokale kraftverk som regel ikkje kjem i konflikt med andre allmenne in- teresser, t.d. natur og miljø.

Ingen kan vere blind for at så vel offentlege som pri- vate aktørar ser seg tente med å endre gjeldande eige- domsstrukturar, og at dei nyttar omsynet til optimal res- sursutnytting som argument. Kraftproduksjonen er vor- ten «big business» og dessutan internasjonalsert. Dess viktigare er det at solide fleirtal i komiteen understrekar at «det, ut frå allmenne omsyn, er viktig å sikre lokal- samfunn råderett over eigne ressursar, og dermed eit ster- kare inntektsgrunnlag».

Bruk av ekspropriasjonsinstituttet må sjølvsagt ikkje utfordre slike premissar. La meg leggje til at den private eigedomsretten står like sterkt etter lovrevisjonen som før.

Og så eit viktig poeng til slutt: Fordi vasskraft er ein ressurs med stigande marknadsvardi, vil overgangen til kommersiell utnytting føre til at erstatningsspørsmål kjem i eit nytt lys. Komiteen vil følgje denne utviklinga nøy. Senterpartiet vil ved eit seinare høve vurdere kon- krete lovforslag som skal sikre at det i lys av den nye ut- viklinga skjer ei rimeleg fordeling av verdiane mellom eigarar av fallrettar og utbyggjarar. Dette vil også vere ein viktig lekk i ein lokalpolitisk strategi.

E i r i n F a l d e t hadde her gjeninntatt president- plassen.

Bent Hegna (A): Jeg skal være veldig kort. Det er grundig redegjort for saken fra Jorunn Ringstads side, og det er i og for seg ikke mye uenighet eller kontroversielle spørsmål som har kommet opp gjennom behandlingen, og det har vært bred politisk enighet. Men jeg har noen få kommentarer.

Vi oppfatter det slik at i hovedsak dreier dette seg om en slags opprydning i det eksisterende lovverket. Det er allikevel et forhold jeg vil nevne, og det er spørsmålet knyttet til grunnvann. I forhold til det har det vært lite lovverk og rettspraksis tidligere, og det blir jo nå slått fast at grunneieren har eiendomsrett til vannet under sin grunn. Det betyr ikke at han kan disponere vannet fritt. Også her vil det gjelde konsesjonsregler. Da er vi av den oppfatning at ved konsesjonsbehandling for uttak av grunnvann må konsesjonsmyndighetene legge stor vekt på samfunnets behov og ta nødvendige miljøhensyn.

Vann som ressurs er undervurdert. Vi skal ikke langt unna før vann er kanskje den viktigste ressursen. Vann er kilde til mange problemer, og sannsynligvis vil verdien av rent vann stige betydelig i framtiden. Derfor er det viktig med en helhetlig politikk for forvaltning av vannressursene, hvor vi legger større vekt på natur- og miljøhensyn. Det er etter hvert mange brukerinteresser i de fleste vassdragene. Det er ikke lenger bare kraftutbygging det fokuseres på, nå er det forhold for vannforsyning, landbruk, fiske, friluftsliv, turisme osv., og dette må inn i vurderingen rundt forvaltningen av vassdrag i framtiden.

Øyvind Vaksdal (Frp): Fremskrittspartiet er positiv til at den nye loven søker å legge til rette for en bedre samordning med annen lovgivning, noe som vil gjøre lovverket både enklere og mer oversiktlig.

I departementets forslag til vannressurslov hevdes det at alle slags vassdrag uten hensyn til størrelse og beliggenhet skal omfattes av loven. Fremskrittspartiet mener at det er unødvendig at alle typer bekker, uansett hvor små de er, skal defineres som vassdrag. Dette vil etter vår mening skape problemer med praktisering av loven. Vi vil heller anbefale at bekken eller elva har en viss størrelse eller en viss bredde for å bli definert som vassdrag. Jeg viser i den sammenheng til høringsuttalelsene fra Norges Skogeierforbund, Brukseierforeningens Fagforum og fylkesmennene i Rogaland, Hordaland, Østfold og Vestfold.

Fremskrittspartiet holder eiendomsretten høyt, og vi er derfor prinsipielt veldig skeptisk til bruk av ekspropriasjon. Vi mener det må ligge meget tungtveiende samfunnsnyttige hensyn til grunn før ekspropriasjon skal kunne benyttes. Vi er videre uenig i departementets forslag om at eldre tiltak uten konsesjon kan innkalles til konsesjonsbehandling, og vi er selvfølgelig også uenig i at myndighetene får økt adgang til å benytte andres eiendom ved iverksetting av tiltak.

Når det gjelder råderetten til grunnvannet, støtter vi departementets syn om at overflateeieren skal ha rådighet over grunnvannet under sin eiendom.

Når det gjelder minstevannføringsbestemmelsene i § 10, vil vi peke på at det vil være svært uheldig om re-

sultatene av mange års samarbeid mellom regulantene, forvaltningen og de biologiske miljøene skulle forpurre ved å innføre en firkantet bestemmelse. Her må en kunne vise større fleksibilitet slik at en tilgodeser både kraftprodusent og andre interesser.

I proposisjonen foreslås også en lovfesting av vassdragsvern, og dette innebærer både en lovfesting av det forbud mot kraftutbygging som følger av verneplanene samt en lovfesting av vernet i forhold til andre typer inngrep i vassdrag. Lovforslaget angir både strengere konsesjonsbestemmelser og strengere kriterier for å gi konsesjon til tiltak i vernede vassdrag.

Fremskrittspartiet vil gå imot en lovfesting av vassdragsvern, slik departementet foreslår, og vi vil videre gå imot at det innføres strengere konsesjonsbestemmelser og strengere kriterier for å gi konsesjon til tiltak i vernede vassdrag. Vi vil på bakgrunn av dette stemme imot §§ 2, 10, 28, 32, 33, 34, 35 og 62.

Presidenten: Det var jo en grei stemmeforklaring. Presidenten skal komme tilbake til avstemningen etter hvert.

Bror Yngve Rahm (KrF): Vannressursloven som ligger til behandling i dag, er en lovrevisjon som tar inn nye fokuseringer i forhold til vannressursene våre. Kristelig Folkeparti er fornøyd med at vi nå har fått en lov som tar opp i seg viktige miljøpolitiske hensyn som vassdragenes egenverdi, hensyn til ressursenes tåleevne, rettferdig fordeling av ressursene og en økt fokusering på vassdragene som en del av naturlandskapet.

Revisjonen har også sin bakgrunn i et ønske om forenkling av lovgrunnlaget. Loven har fått en generell form, og det er dermed rom for mye skjønn i reglene om konsesjon. Komiteen har i den forbindelse fått forsikringer av statsråden om at det ikke skal forekomme vilkårlige avgjørelser eller urimelige forskjeller mellom ulike søkere. Det er likevel viktig å minne om at det kan bli nødvendig å lovfeste visse kriterier, om behandlingen av konsesjoner blir for vilkårlig. Komiteen mener lovfestede kriterier da vil praktisere loven bedre enn en generell fullmakt.

Allmenne interesser er et viktig begrep i tildelingen av konsesjoner, og departementet hevder med rette at effektiv ressursbruk ligger i allmenne interesser. Komiteen har imidlertid også presisert at begrepet «effektiv ressursbruk» har flere betydninger enn kraftproduksjon.

Kristelig Folkeparti mener den vannressursloven som vi nå har fått til behandling, er et viktig skritt videre i arbeidet med å sikre vassdrag mot utbygging, tilbakeføre ansvaret for naturressursene til det lokale samfunn og redusere skadevirkninger i vassdraget. Vannressursene er viktige på en rekke felter og må derfor forvaltes med respekt for ressursgrunnlaget vårt og med sikte på en optimal utnytting.

Loven bygger på grunneiers rett til vassdrag og grunnvann. Det som imidlertid avgrenser eiendomsretten, er allmennhetens interesser og da særlig konsesjonsplikten. Her er komiteen enig med departementet i at det må fat-

tes egne vedtak om ekspropriasjon selv om det har blitt gitt konsesjon for gjennomføring av et tiltak. Sentrum har sammen med Arbeiderpartiet understreket at selv om både offentlige og private aktører har behov for å endre gjeldende eiendomsstruktur med tanke på optimal ressursutnyttelse, er det viktig å sikre lokalsamfunn råderett over egne ressurser.

Kristelig Folkeparti setter pris på det lokaldemokratiske prinsippet om at den som har et eierforhold til ressursene, også skal råde over dem. Dette vil også være med på å tilbakeføre noe av avkastningen til lokalsamfunnet og gi en mulig inntektsøkning.

Det har blitt reist innvendinger mot at minstevannføringen blir knyttet til en fast størrelse. Dette er imidlertid et virkemiddel som kan hindre eller redusere skadevirkninger i vassdraget. Det blir dermed viktig å avgjøre i hvert enkelt tilfelle, i forhold til vassdragets egenart, hva som er tålegrensen for det enkelte vassdrag. Her blir det opp til departementet å legge fleksibilitet til grunn for alle konsesjonspliktige vassdrag.

Pålegget som regulerer minstevannføring, er et virkemiddel for å hindre eller redusere skadevirkninger i vassdraget, og det er derfor viktig å avgjøre hva som er det kritiske vannføringsnivået for eventuelle skadevirkninger.

For Kristelig Folkeparti er det viktig å understreke at man er tilfreds med at departementet i § 34 foreslår at ingen skal kunne sette i verk tiltak som er i strid med Stortingets vernevedtak. Forslaget innebærer at vassdragsvernet blir lovfestet mot kraftutbygging, og at lovvernet vil gjelde enten det er det private eller det offentlige som har interesse av utbygging.

Kristelig Folkeparti ønsker å understreke betydningen av denne lovfestingene, som vi tror kan styrke vassdragsvernet. Den er dessuten viktig for å styrke respekten for vassdragets egenverdi og for å sikre «en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning» av naturressursene våre.

Loven kan også fungere som en motvekt til markeds-kreftene, da mange aktører på kraftmarkedet i dag har kommersielle interesser. Vannressursloven kan slik sett sikre naturressursene mot skadelig inngrep.

Bent Høie (H): Jeg slutter meg i hovedsak til representanten Ringstads redegjørelse om saken og vil derfor bare berøre noen få områder.

Høyre slutter seg fullt ut til lovutvalget og departementets målsetting om at forslaget skal forenkle og modernisere eksisterende lov. Men resultatet er en utvidelse av fullmaktene til forvaltningen. Dette er vi meget skeptisk til, og vi vil derfor følge utviklingen nøye. Blir resultatet ulik behandling av søkerne og ikke en skikkelig oppfølging av de føringene som er lagt fra komiteens side, må vi komme tilbake til saken.

Det er spesielt på ett område komiteen legger til grunn en vurdering som ikke fremkommer i proposisjonen. Det er vurderingen av innholdet i begrepet «effektiv ressursbruk». I proposisjonen kan en få et inntrykk av at det blir en innskjerping når det gjelder muligheten for å få bygd mini- eller mikrokraftverk.

Det er spesielt to forhold som gjør at en slik innskjerping vil være feil. Mini- eller mikrokraftverk vil kunne være en viktig bidragsyter til å kompensere inntektsbortfallet i jord- og skogbruket. Høyre har en positiv holdning til prosjekter som sikrer ressurskontroll og næringsutvikling i lokalsamfunnene. Dette perspektivet må regnes med under begrepet «effektiv ressurskontroll».

Det andre forholdet er at det ligger et betydelig kraftpotensial i mini- og mikrokraftverk. Denne produksjonen kan skje uten nevneverdige inngrep i vassdragene. I en situasjon der flere større vassdrag enten er utbygd eller vernet, er dette viktig, fordi alternativet er større utbygginger etter det såkalte takrenneprinsippet. Disse utbyggingene vil ofte føre til inngrep i naturen over store områder. Det kan kanskje være en mer effektiv ressursutnyttelse isolert sett, men ikke i et bredere samfunnsperspektiv, fordi etablering av mini- eller mikrokraftverk kan sikre lokalsamfunnet inntektsgrunnlag både fra kraftproduksjon og fra bruk av naturen, f.eks. gjennom turisme.

Med komiteens presisering er det slik at forvaltningen ikke kan si nei til enhver utbygging av mini- eller mikrokraftverk under henvisning til at det kan tenkes at en mer omfattende utbygging vil gi en mer effektiv ressursutnyttelse, slik enkelte har hevdet i mediene.

Stortingets vern av vassdrag utelukker ikke all form for kraftutbygging. Dette vil være avhengig av de generelle retningslinjene som er gitt av Stortinget i verneplanene, og av de konkrete bemerkningene til hvert enkelt vassdragsprosjekt. Vern av et vassdrag hindrer ikke konsesjonsfrie kraftutbygginger i vassdraget. I vurderingen av hvert enkelt prosjekt er det viktig spesielt å vektlegge at mini- eller mikrokraftverk ofte har liten eller ingen innvirkning på vassdraget eller omgivelsene.

Vannressursene våre er ikke ubegrensede, selv om været de siste dagene kan gi inntrykk av det motsatte. Spesielt i Distrikts-Norge merker befolkningen at vannressursene er ettertraktet på mange måter. Det er derfor en voksende frustrasjon hos grunneierne over at storsamfunnet i altfor liten grad ivaretar deres interesser. Høyre vil understreke at det er viktig å styrke grunneierens råderett over egne ressurser, og at erstatningene ved ekspropriasjon gjenspeiler den reelle markedsprisen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det er mykje i det som saksordføreren her sa, og eg kan slutta meg til det meste av det. Men det er to punkt som SV dissenterer på.

Det første går på at me tar opp Vassdragslovutvalet si mindretalsinnstilling når det gjeld å skifta ut omgrepet «samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning» med «miljøforsvarlig bruk og forvaltning» i § 1. Dette gjer me først og fremst for å streka under at av omsyn til ei berekraftig utvikling og for å taka vare på det biologiske mangfaldet og dei naturlege prosessane som er i vassdraga, så ønskjer me meir fokusering på miljøet i formålsparagrafen.

Det andre punktet som SV dissenterer på, gjeld forholdet til minstevassføring. Hovudgrunngevinga for det er at dersom ein berre har ei minstevassføringsavgrensing, vil det vera ein del elvar som – og eg skal gjerne

innrømme at dette har noko med laksefiske å gjera – er avhengige av flaum for at det skal bli ein skikkeleg oppgang på laks. Difor ønskjer me òg å endra § 10, første ledd.

Eg tek med dette opp dei to nemnde forslaga.

Presidenten: Representanten Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Gunnar Kvassheim (V): Betydningen av å ha rikelig tilgang på vann står sentralt ved inngangen til et nytt århundre. Vi vet at vannmangel er et stort problem globalt sett. I Norge er vi velsignet med rikelige mengder. Dette gir oss et ansvar for å forvalte denne ressursen på samfunnsmessig forsvarlig måte, både når det gjelder vassdrag og grunnvann.

Et omfattende utrednings- og oppryddingsarbeid ligger bak det lovforslaget som vi behandler i dag. I tillegg vil flere andre lover bli gjennomgått og endret. Dette viser at Vassdragsutvalget i sitt utkast til ny lov har lagt vekt på å følge opp den forrige regjeringens generelle arbeid med regelforenkling og å legge til rette for redusert behov for dobbeltbehandling etter flere lovverk. Dette er meget positivt. Høringsinstansene har i hovedsak vært positive til at dagens lovverk blir totalrevidert. Etter omleggingen av lovverket er det selvsagt viktig å evaluere virkningen; spesielt har komiteen merket seg at det her blir gitt vide fullmakter til forvaltningen. Dersom ikke intensjonen med loven oppnås, må dette selvsagt følges opp.

Den nye loven pålegger vassdragsmyndighetene å overvåke utviklingen i vassdrag og å føre tilsyn med planlegging, bygging og drift av vassdrag. Vi som politikere har derfor muligheter til å følge opp denne utviklingen. Det er gledelig at lovforslaget tar hensyn til miljø- og verneinteresser. Hensynet til biologisk mangfold, bærekraftig utvikling og lovfesting av vassdragsvern får med dette større gjennomslag i samfunnsutviklingen. Dette ønsker vi i Venstre velkommen.

Steinar Bastesen (TF): Formålet med vannressursloven er å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk av forvaltning av vassdrag og grunnvann. De virkemidlene som foreslås i loven for å sikre dette formålet, utvider statens adgang til å gripe inn i eiendomsretten på en dramatisk måte. Den nye loven, særlig sett i sammenheng med annet lovverk og rettspraksis som ikke forutsettes endret, gir også alvorlig grunn til uro når det gjelder rettssikkerheten til eiere av vannressurser.

Kystpartiet kan ikke være med på å vedta vannressursloven i foreliggende form. Samtidig ser vi i partiet behovet for revidert lovgivning på dette feltet. Det riktige må derfor være at lovforslaget sendes tilbake til Regjeringen med oppfordring om å rette på regelverk som ikke kan aksepteres, og med anmodning om nærmere utredning av uklare eller tvilsomme punkter.

Jeg vil særlig nevne konsekvensene av § 51 i lovforslaget. Sett i sammenheng med forarbeidene og tilhørende endringer i oreigningsloven av 1959 vil denne be-

stemmelsen bety at den alminnelige ekspropriasjonsadgangen i den gamle lovens §§ 147 og 148 utvides dramatisk fra adgang til å ekspropriere fallrettigheter til fordel for staten og offentlig eide selskaper som bare gjelder når strømmen skal brukes til alminnelig forsyning i eget distrikt. Heretter vil det bli adgang til å frata grunneieren/fallrettseieren ressursen også når den skal benyttes til kommersielt salg, dvs. rene profitt hensyn. Det blir også åpnet adgang til slik ekspropriasjon til fordel for private. Gjennom EØS-reglene betyr dette at ethvert selskap eller enhver privatperson i hele EØS-området gis mulighet til etter forvaltningens skjønn å overta fallrettighetene.

Legg merke til at det i Ot.prp. nr. 39 sies rett ut at det innebærer at også private selskaper i EØS-landene får mulighet til å ekspropriere. Dette følger av EØS-reglene i sin alminnelighet og er klokkelig ikke nevnt her. At det virkelig er slik, er imidlertid nevnt i utredningsarbeidet, i NOU 1994:12 side 235 og utover, særlig side 236 annen spalte fjerde avsnitt.

Kystpartiet kan ikke på noen måte være med på en slik utvidelse av ekspropriasjonsadgangen. Men vi ser behovet for et ryddig regelverk, f.eks. når det oppstår uenighet om fallrettigheter. Det er likevel unødvendig med slike ekspropriasjonsregler som erstatning for §§ 56 og 57, som i dag løser slike konflikter.

Forslaget om at sameielovens regler skal gjelde sammen med muligens en viss tilpasning i jordskiftelovgivningen, bør være tilstrekkelig. Jeg viser generelt til den adgangen staten allerede har til å legge føringer på eiernes ressursutnyttning f.eks. nettopp gjennom sams tiltak etter jordskiftelovgivningen. Slike ordninger bør kunne bygges videre ut for å sikre lovens formål. Det er ikke behov for noen utvidelse av den alminnelige ekspropriasjonsadgangen for øvrig. Slik utvidelse tjener verken statens, distriktenes eller fallrettseierens tarv. Den er utelukkende et redskap for de store i kampen om råderett over norske ressurser.

Jeg har ellers merket meg Regjeringens teknikk for å kamuflere det som er tvilsomt – men viktig – i forslaget. Etter dagens regler kan f.eks. en fallrettseier utnytte fallet selv hvis utbyggingen ikke har nevneverdige skadevirkninger for andre private eller for offentlige natur- og miljøinteresser. Etter vannressursloven kan enhver utnyttelse av egne vannkraftressurser stoppes hvis forvaltningen finner at et storselskap heller bør bygge ut. Men for å se at det virkelig er sånn, må man lese lovforslagets § 8 i sammenheng med merknadene i proposisjonen side 327, annen spalte, annet avsnitt. Begrepet «allmenne interesser» er ved slike formuleringer i realiteten utvidet fra natur- og miljøhensyn til også – og over tid – antakelig i hovedsak å gjelde storutbyggernes interesser. Har energi- og miljøkomiteen reflektert over dette forholdet?

Jeg nevner til slutt at over tid har regelverket og rettspraksis når det gjelder kraftutbygging, utviklet seg på en måte som ikke er et demokrati og en rettsstat verdig. Jeg har ikke tid til å gå nærmere inn på dette, men jeg nevner at den reelle verdien av fallrettigheter ble synlig ved innføringen av energiloven, som slipper også andre enn de store selskapene til på fordelingsnett. Det viser seg da

at den reelle verdien av fallene varierer og kan være opp til 100 ganger høyere enn det som er fastsatt ved rettslig skjønn. Slike skjønn er basert på såkalte naturhestetekrefte i vedkommende utbyggingsprosjekt som igjen i praksis blir bestemt av utbyggeren selv. Verdien fastsettes ganske uavhengig av fallrettseierens tap.

Det ligger snublende nær å trekke den konklusjon at hovedhensikten med vannressursloven er å befeste og bygge videre ut den kontroll storsamfunnet og de store utbyggerinteressene allerede har med andres ressurser. I tillegg åpnes det for nye private aktører, både innenlands og utenlands, på en måte som setter en grunnleggende rettighet med status som menneskerett, nemlig eiendomsinstituttet, på prøve. Eiendomsretten har status som menneskerett i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, tilleggsprotokoll av 1952, som også Norge har sluttet seg til. Kystpartiet kan ikke være med på en slik utvikling. Forslaget til vannressurslov bør sendes tilbake til Regjeringen med oppfordring om videre utredning.

Jeg tar opp forslag nr. 3, som er omdelt i salen.

Presidenten: Steinar Bastesen har tatt opp det forslag han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet i sak nr. 2.

(Votering, se neste spalte)

Presidenten registrerer at den reglementsmessige tiden nå er omme, men foreslår at møtet fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet, da det gjenstår kun avstemning og referat. – Det anses vedtatt.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget går da til votering.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet satt fram følgende forslag:

«I

I lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) gjøres følgende endring:

§ 6 første ledd nr. 1 skal lyde:

1) tilførsel av fast stoff, væske eller gass (unntatt CO₂) til luft, vann eller i grunnen.

II

Denne lov trer i kraft straks.»

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:49 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentantene Carl I. Hagen og Øyvind Vaksdal om lov om endring i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) slik at den ikke gjelder klimagassen CO₂ – avvises.

Presidenten: Det voteses alternativt mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 61 stemmer for komiteens innstilling og 16 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet.

(Voteringsutskrift kl. 15.06.56)

Gunn Karin Gjul (A) (fra salen): President! Jeg stemte feil. Jeg stemte mot, men jeg skulle ha stemt for.

Presidenten: Da korrigeres tallene til 62 stemmer for komiteens innstilling og 15 stemmer for forslaget fra Fremskrittspartiet.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

– forslagene nr. 1 og 2, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti

– forslag nr. 3, fra representanten Steinar Bastesen

Det voteses først over forslag nr. 3, fra representanten Steinar Bastesen. Forslaget lyder:

«Ot.prp. nr. 39 (1998-1999) om lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) sendes tilbake til Regjeringen for nærmere utredning av bestemmelsene vedrørende ekspropriasjon.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra representanten Steinar Bastesen ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Komiteen hadde innstillet Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

l o v

om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

Kapittel 1 Formål og virkeområde

§ 1 (formål)

Denne lov har til formål å sikre en samfunnsmessig forsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag. Det er forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 1 skal lyde:

Denne lov har til formål å sikre en miljøforsvarlig bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvann.»

Representanten Steinar Bastesen har varslet at han går mot hele loven. Det blir derfor votert først over forslaget og deretter over innstillingen.

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

2. Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

§ 2 (hva loven regner som vassdrag og grunnvann)

Som vassdrag regnes alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand. Selv om et vassdrag på enkelte strekninger renner under jorden eller under isbreer, regnes det i sin helhet som vassdrag. Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det atskiller seg tydelig fra omgivelsene.

Lovens regler for vassdrag gjelder også for

- a) kunstige vannløp med årssikker vannføring unntatt ledninger og tunneler;
- b) kunstige vannmagasiner som står i direkte samband med grunnvannet eller et vassdrag.

Mot sjøen gjelder loven så langt

- a) vassdraget ved midlere vannføring ligger over havets nivå ved alminnelig lavvannstand; eller
- b) bunnen er preget av tilløp av ferskvann.

Kongen kan fastsette

- a) hvor grensen mot fast mark går etter første ledd;
- b) hvor grensen mot sjø går etter tredje ledd;
- c) at loven helt eller delvis skal gjelde for poller og andre innelukkede vannområder uten fall til havet, når det er rimelig å likestille dem med vassdrag;
- d) ved forskrift i hvilken utstrekning lovens bestemmelser skal gjelde for kunstige vannløp og vannmagasiner;
- e) ved forskrift at loven også ut over kapittel 9 helt eller delvis skal gjelde for ledninger og tunneler som fører vann under trykk.

Med grunnvann forstås vann i den mettede sonen i grunnen.

Presidenten: Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 58 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.09.28)

Videre var innstillet:

§ 3 (definisjoner)

I denne lov forstås med

- a) vassdragstiltak: vassdragsanlegg og alle andre tiltak i vassdraget som etter sin art er egnet til å påvirke vannføringen, vannstanden, vassdragets leie eller strømmens retning og hastighet eller den fysiske og kjemiske vannkvaliteten på annen måte enn ved forurensning;
- b) vassdragsanlegg: bygning eller konstruksjon i eller over vassdrag, bortsett fra luftledninger;
- c) årssikker vannføring: vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt;

- d) høyeste vanlige flomvannstand: vannstand ved den høyeste flom som erfaringsmessig kan påregnes i gjennomsnitt hvert tiende år.

§ 4 (stedlig virkeområde)

Kongen fastsetter i hvilken utstrekning loven skal gjelde for Svalbard, Jan Mayen og bilandene, og kan for disse områdene fastsette slike særlige regler som de stedlige forhold tilsier.

Loven gjelder for grensevassdrag med de begrensninger som følger av alminnelig folkerett eller konvensjoner som Kongen har inngått. Som grensevassdrag regnes et vassdrag som utgjør eller krysser grensen til en annen stat. Kongen kan gi forskrifter til gjennomføring av folkerettslige regler.

For grensevassdrag mot Sverige gjelder loven så langt det er forenlig med lov 12. juni 1931 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929.

Kapittel 2 Alminnelige regler om vassdrag

§ 5 (forvalteransvar og aktsomhetsplikt)

Enhver skal opptre aktsomt for å unngå skade eller ulempe i vassdraget for allmenne eller private interesser.

Vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser. Denne plikten gjelder så langt den kan oppfylles uten uforholdsmessig utgift eller ulempe. Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift fastsette nærmere regler om planlegging, gjennomføring og drift av bestemte typer vassdragstiltak.

Vassdragstiltak skal fylle alle krav som med rimelighet kan stilles til sikring mot fare for mennesker, miljø eller eiendom.

§ 6 (forholdet til granneloven)

Grannelovens regler får anvendelse for tiltak som berører naboer i vassdrag så langt ikke annet følger av paragrafen her.

Reglene om grannevarsel og granneskjønn i granneloven §§ 6-8 gjelder ikke for tiltak som må ha konsesjon etter loven her eller lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer.

Tiltak som har konsesjon etter loven her eller vassdragsreguleringsloven kan ikke kreves rettet i medhold av granneloven § 10.

Det at skaden eller ulempen er tillatt etter loven her, er ikke til hinder for å pålegge tiltakshaveren å betale erstatning eller vederlag så langt dette følger av reglene i granneloven.

§ 7 (vannets løp i vassdrag og infiltrasjon i grunnen)

Ingen må hindre vannets løp i vassdrag uten hjemmel i denne lov.

Utbygging og annen grunnutnytting bør fortrinnsvis skje slik at nedbøren fortsatt kan få avløp gjennom infiltrasjon i grunnen. Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg

om tiltak som vil gi bedre infiltrasjon i grunnen, dersom dette kan gjennomføres uten urimelige kostnader.

§ 8 (konsesjonspliktige tiltak)

Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.

Vassdragsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfelle fastsette at tiltak utenfor vassdraget som kan ha påtakelige virkninger for et vassdrag, må ha konsesjon. I så fall gjelder også lovens øvrige regler om vassdragstiltak unntatt adgangen etter § 18 til å begjære forhåndsavgjørelse av om tiltaket er konsesjonspliktig.

Dersom et vassdragstiltak som går inn under første ledd må iverksettes straks for å hindre vesentlig skade, skal det gis melding til vassdragsmyndigheten så snart som mulig. Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig gi pålegg om utførelsen og om retting.

Om konsesjonsplikt og konsesjonsbehandling gjelder ellers nærmere regler i kapittel 3.

§ 9 (kvalitetsmål for vassdrag)

Vassdragsmyndigheten kan fastsette kvalitetsmål for vassdrag, bl.a. om vannføring, stoffinnhold og artsforekomst i vassdraget, og bestemmelser om vassdragsmyndighetens plikter hvis kvalitetsmål ikke blir oppfylt. Kvalitetsmål som skal være bindende for utøving av offentlig myndighet, fastsettes etter forvaltningslovens regler for forskrifter.

Kvalitetsmål for forurensende stoffer fastsettes etter forurensningsloven.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

§ 10 (vannuttak og minstevannføring)

Ved uttak og bortledning av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring, skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake, hvis ikke annet følger av denne paragraf. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.

I konsesjon til uttak, bortledning eller oppdemming skal fastsetting av vilkår om minstevannføring i elver og bekker avgjøres etter en konkret vurdering. Ved avgjørelsen skal det blant annet legges vekt på å sikre

- a) vannspeil,
- b) vassdragets betydning for plante- og dyreliv,
- c) vannkvalitet,
- d) grunnvannsforekomster.

Vassdragsmyndigheten kan gi tillatelse til at vilkårene etter første og annet ledd fravikes over en kortere periode for enkelttilfelle uten miljømessige konsekvenser. Vedtak etter dette ledd kan ikke påklages.

Presidenten: Til første ledd foreligger et avvikende forslag. Det er forslag nr. 2, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 10 første ledd skal lyde:

Ved uttak av vann som endrer vannføringen i elver og bekker med årssikker vannføring skal minst den alminnelige lavvannføring være tilbake med mindre annet følger av denne paragraf. Dersom fare for skade på livet i ferskvann oppstår, skal vannføringen være høyere. Det samme gjelder når vann holdes tilbake ved oppdemming.»

Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen har varslet at de går mot hele paragrafen. Det votes først over forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og deretter over innstillingen.

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble mot 4 stemmer ikke bifalt.
2. Komiteens innstilling bifaltes med 60 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.10.37)

Videre var innstillet:

§ 11 (kantvegetasjon)

Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Denne regelen gjelder likevel ikke for byggverk som står i nødvendig sammenheng med vassdraget, eller hvor det trengs åpning for å sikre tilgang til vassdraget.

Grunneieren, tiltakshavere og berørte fagmyndigheter, kan kreve at kommunen fastsetter bredden på beltet. Bredden kan også fastsettes i rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle fritta for kravet i første ledd.

§ 12 (gjenoppretting av vassdragets løp)

Når et vassdrag tar seg nytt løp, oppgrunnes eller utdypes, kan det gamle løpet uten konsesjon etter § 8

- a) gjenopprettes innen tre år hvis forandringen skyldes en enkeltstående hending;
- b) renskes opp eller påfylles masse inntil den dybde eller bredde som vassdraget hadde for fem år siden.

Gjenoppretting etter første ledd som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser, skal meldes til vassdragsmyndigheten. Gjenopprettingen kan utføres av grunneieren selv, av andre eiere i vassdraget eller av vassdragsmyndigheten.

Ved gjenoppretting etter første ledd kan det gjøres bruk av fremmed grunn så lenge det ikke volder vesentlige skader og ulemper som med rimelighet kan unngås. Grunneieren skal gis varsel i rimelig tid på forhånd.

Grofter i jordbruk og skogbruk kan uten konsesjon etter § 8 renskes opp i samsvar med forskrifter etter bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov 21. mai 1965

om skogbruk og skogvern og jordloven 12. mai 1995 nr. 23.

Om beverdammer gjelder reglene i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet.

§ 13 (hovedregelen om grunneierens rådighet)

Vassdrag tilhører eieren av den grunn det dekker, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Når et vassdrag helt eller delvis ligger i sameie, gjelder regler i lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameige for forholdet mellom sameierne.

Eierne på hver side av et vassdrag har lik rett til utnytting av vannkraften, om ikke annet følger av særskilt rettsgrunnlag.

Grunneieren kan motsette seg at andre uten særskilt rettsgrunnlag utøver rådighet over vassdrag som tilhører ham. Innenfor de rammer lovgivningen setter, kan grunneieren selv råde over vassdraget så langt ikke særlige rettigheter er til hinder for dette.

Vassdragsmyndigheten kan fastsette begrensninger i rådigheten over en eiendom av hensyn til fremtidig drikkevannsforsyning som er under planlegging. En slik begrensning kan ikke gjøres gjeldende for mer enn fem år. Vedtaket kan fornyes én gang med opp til fem nye år.

§ 14 (gjenåpning av vassdrag)

Vassdragsmyndigheten kan med seks måneders varsel til grunneieren foreta gjenåpning av et lukket vassdrag. Grunneieren har rett til erstatning etter reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom for tap som skyldes gjenåpningen. Dersom ikke annet er avtalt, fastsettes erstatningen ved skjønn som begjæres av vassdragsmyndigheten.

§ 15 (supplerende regler om grunneierens vannuttak)

En grunneier i vassdraget kan uten konsesjon etter § 8 ta ut vann til husholdning og husdyr på eiendommen. Dette gjelder så langt uttaket ikke kommer i strid med reglene i §§ 5 og 10.

Er det knapphet på vann, har grunneierne i vassdraget lik rett etter behov til å ta ut vann til følgende formål etter denne prioritering:

1. fast husholdning,
2. husdyr.

Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig treffe nærmere vedtak om fordelingen og gjennomføring av vannuttak i knapphetssituasjoner, og herunder ta hensyn til bakenforliggende eiendommer og allmenne interesser. Dersom vassdragsmyndigheten mottar en begjæring om å treffe vedtak om fordeling eller gjennomføring, skal avgjørelsen av om begjæringen skal tas til følge eller ikke betraktes som et enkeltvedtak.

Grunneierens uttaksrett etter annet ledd gjelder også i forhold til vassdragstiltak med konsesjon etter § 8, hvis ikke konsesjonshaveren sørger for annen vannforsyning. Vassdragsmyndigheten kan likevel fastsette i manøvreringsreglement eller vilkår for konsesjonen at uttaksretten skal begrenses til en viss mengde eller bortfalle helt,

mot at konsesjonshaveren yter erstatning for skade eller ulempe.

§ 16 (allmennhetens rådighet over vassdrag)

Enhver kan bruke vassdrag til

- a) vannuttak uten grøfting eller bruk av fast ledning eller motorkraft;
- b) bading i samsvar med lov 28. juni 1957 nr. 16 om fri-luftslivet;
- c) ferdsel uten bruk av motor;
- d) motorisert ferdsel på åpent eller islagt vassdrag når det skjer i samsvar med lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag og grunneieren ikke har nedlagt forbud etter annet ledd.

Bruk av vassdrag i samsvar med første ledd skal skje så hensynsfullt at det ikke volder ulemper av betydning for grunneieren eller for andre brukere. Grunneieren kan forby motorisert ferdsel i vassdraget. Vassdragsmyndigheten kan sette et forbud til side dersom forbudet etter en avveining av de interessene som gjør seg gjeldende, må anses som urimelig. Vassdragsmyndigheten kan gi tillatelse til at det tas en rimelig avgift for ferdsel med motorfartøy i kanaler og vassdrag som er tilrettelagt for dette formål.

Enhver har rett til å ta opp gjenstander som er sunket i vassdrag og til å fløte tømmer i vassdrag som er fløtbare så langt det ikke utløses konsesjonsplikt etter § 8. Hvis en opptatt gjenstand må regnes som hittegods, gjelder reglene i lov 29. mai 1953 nr. 3 om hittegods. Må den regnes som avfall, gjelder reglene i forurensningsloven. Om retten til fiske gjelder reglene i lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.

§ 17 (rådigheten over midtstykket i innsjøer)

Staten rår over det som er fritt midtstykke i større innsjøer. Ligger innsjøen til statsallmenning, inngår midtstykket i allmenningen. Private har den rett til bruk av midtstykket som følger av lov eller annet rettsgrunnlag.

Kapittel 3 Nærmere om konsesjon til vassdragstiltak m.v.

§ 18 (særskilt avgjørelse om konsesjonsplikt)

Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift eller enkeltvedtak fastsette om et vassdragstiltak trenger konsesjon etter § 8 eller gi forskrift om at visse vassdragstiltak skal meldes til vassdragsmyndigheten. Vassdragsmyndigheten skal treffe enkeltvedtak etter første punktum dersom tiltakshaveren, berørt fagmyndighet eller andre med rettslig interesse begjærer det, og kan forby iverksetting før avgjørelsen er truffet. Klage over vedtak om at tiltaket må ha konsesjon, kan ikke gis oppsettende virkning. Regelen i § 27 gjelder tilsvarende.

§ 19 (særregler for vannkraftutbygging)

Konsesjon til vannkraftutbygging som omfatter vassdragsreguleringer, gis etter reglene i lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer når dette følger av dennes §§ 1 og 2. Loven her gjelder likevel for slike

vassdragsreguleringer så langt det ikke er gjort unntak etter loven her eller er fastsatt særskilte regler i vassdragsreguleringsloven.

For elvekraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh gjelder vassdragsreguleringsloven § 5 bokstav a-d og f, § 6 og § 8 første ledd i stedet for §§ 20 og 23-25 i loven her. For konsesjoner til slike elvekraftverk gjelder vassdragsreguleringsloven § 10 nr. 3, § 12 nr. 1-13, 16-20, 21 med unntak av tredje og fjerde ledd, § 16 nr. 1-3, § 19 og § 20 i stedet for §§ 26 og 27-29 i loven her. Hvis det for et elvekraftverk med midlere årsproduksjon over 40 GWh ikke er gitt konsesjon etter lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v., fastsettes konsesjonsavgifter etter reglene i dennes § 2 fjerde ledd nr. 13, jf. § 5 tredje ledd nr. 2.

For andre vannkraftanlegg gjelder loven her fullt ut, likevel slik at vassdragsreguleringsloven § 12 nr. 1 om byggefrister gjelder i stedet for § 27.

§ 20 (samordning av tillatelser)

Vassdragsmyndigheten kan fastsette i forskrift eller i det enkelte tilfelle at det ikke trengs konsesjon etter loven her for tiltak som

- må ha tillatelse etter lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 7 annet eller tredje ledd eller § 10;
- må ha tillatelse etter forurensningsloven § 11 eller etter forskrift med hjemmel i forurensningsloven;
- må ha dispensasjon fra vernevedtak etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern eller utføres som skjøtselstiltak etter naturvernloven;
- er tillatt i reguleringsplan eller bebyggelsesplan etter plan- og bygningsloven; eller
- er godkjent med hjemmel i forskrift etter lov 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern § 17 a eller jordloven § 11.

Kongen kan gi forskrift om at konsesjonsbehandling etter loven her i bestemte sakstyper kan erstatte konsesjonsbehandling etter bestemte andre lover.

§ 21 (gjenoppføring av vassdragsanlegg)

Gjenoppføring av vassdragsanlegg med konsesjon etter § 8 kan skje uten ny konsesjon dersom arbeidet tar til innen fem år fra anlegget ble funksjonsudyktig, og det fullføres med rimelig hurtighet. Vassdragsmyndigheten kan forlenge fristen én gang.

§ 22 (planlegging i vassdrag)

Når sentrale offentlige myndigheter har satt i gang samlet planlegging for bruk eller vern av vassdrag for et større område, kan vassdragsmyndigheten uten videre utsette eller avslå en søknad om konsesjon som gjelder et vassdrag som inngår i planleggingen. Konsesjon kan bare gis dersom tiltaket er uten nevneverdig betydning for planleggingen.

Når en plan som nevnt i første ledd er fullført, skal den legges til grunn for behandlingen av søknad om konsesjon. En søknad som er i strid med planen, kan avslås uten videre. Bare departementet kan gi konsesjon til

vassdragstiltak som kan redusere vannkraften i vassdrag som i planen er disponert til kraftutbygging.

Samlet planlegging av ulike tiltak innen ett vassdrag bør fortrinnsvis skje etter reglene i plan- og bygningsloven.

Konsesjonspliktige tiltak i vassdrag må ha konsesjon etter loven her, og konsesjon kan ikke erstattes av rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

§ 23 (innholdet av søknader; saksutredning)

Søknad om konsesjon etter § 8 skal i samsvar med forskrift etter § 65 gi nødvendige opplysninger om det planlagte tiltak og fordelene og ulempene ved det og om forholdet til rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

Vassdragsmyndigheten kan kreve ytterligere opplysninger av søkeren og kan bestemme at søkeren skal foreta eller bekoste undersøkelser eller utredninger som trengs for å klarlegge fordeler eller ulemper av tiltaket. For tiltak som går inn under reglene om konsekvensutredninger i plan- og bygningsloven, gjelder disse reglene i stedet.

Hvis et vassdragstiltak kan volde vesentlige skader eller ulemper, skal det legges vekt på å få utredet aktuelle alternativer som har en annen lokalisering, andre tekniske løsninger eller en annen utforming. Hvis tiltaket vil ha betydning for disponeringen av vassdraget for øvrig, skal det legges vekt på å klarlegge slike følger.

§ 24 (offentliggjøring av søknader)

Søknaden er offentlig i samsvar med reglene i offentlighetsloven.

Søknaden skal kunngjøres for søkerens regning etter reglene i plan- og bygningsloven § 27-1 nr. 2. Vassdragsmyndigheten kan unnlate kunngjøring hvis

- saken kan bli fullstendig opplyst på annen måte;
- det er klart at behandlingen må utsettes etter § 22; eller
- det er klart at søknaden må avslås.

§ 25 (kriterier for konsesjon)

Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet.

Når et tiltak er av varig karakter eller av andre grunner kan få mer langsiktige virkninger, skal kravet i første ledd være oppfylt på lengre sikt.

§ 26 (vilkår i konsesjon)

I konsesjonen kan det settes vilkår for å motvirke skader eller ulemper for allmenne eller private interesser. Det skal legges vekt på å fremme sikkerhet mot skade på mennesker, miljø eller eiendom, sikre en best mulig landskapsmessig tilpasning og å opprettholde det naturlige liv i vassdraget. Det kan herunder settes vilkår for å

- sikre mot skade gjennom konstruksjons- og funksjonskrav og krav til nødvendig vedlikehold av vassdragsanlegg;
- sikre opprydding eller tilbakeføring ved nedlegging;
- tilpasse tiltaket til annen aktuell utnyttning;

- d) gi adgang for andre til å ta del i vassdragstiltaket;
 e) avbøte skader og ulemper ved eldre tiltak i vassdraget, herunder ved gjenåpning av bekker, reetablering av kantsoner og annen restaurering av naturområder, dersom det står i rimelig sammenheng med hva konsesjonen gjelder.

Kan et vassdragstiltak påvirke vannføring og vannstand, skal det fastsettes grenser for vannstand og vannføring i samsvar med § 10, med nødvendige pålegg for kontroll, og om nødvendig gis pålegg om hvordan tapping av magasin skal skje.

I konsesjon til vassdragstiltak som kan volde vesentlig ulempe for annen utnytting av vassdraget eller nedbørfeltet, kan det settes som vilkår at tiltakshaveren legger til rette for slik utnytting annet sted eller yter tilskudd for dette formål.

Konsesjonen kan tidsbegrenses. Det kan bestemmes at konsesjonen skal revideres etter en viss tid.

Det kan settes vilkår om sikkerhet for eventuelt erstatningsansvar for skade eller ulempe som tiltaket volder. Dersom tiltakshaveren selv rår over grunnen der tiltaket skal utføres og tiltaket åpenbart ikke vil volde tap eller skade, kan vassdragsmyndigheten fritta tiltakshaveren fra å begjære skjønn til fastsetting av eventuell erstatning.

§ 27 (bortfall av konsesjon)

Konsesjonen bortfaller hvis ikke arbeidet er satt i gang senest tre år etter at den ble gitt. Det samme gjelder hvis arbeidet deretter blir innstilt i mer enn to år. Vassdragsmyndigheten kan forlenge fristen én gang med inntil tre nye år.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

§ 28 (omgjøring av konsesjoner)

I særlige tilfelle kan vassdragsmyndigheten oppheve eller endre vilkår eller sette nye vilkår av hensyn til allmenne eller private interesser. Det skal tas hensyn til det tap som en endring vil påføre konsesjonshaveren og de fordeler og ulemper som endringen for øvrig vil medføre. Bestemmelsen gjelder ikke for tiltak som er behandlet etter lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer.

Presidenten: Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 60 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.11.21)

Videre var innstillet:

§ 29 (behandlingen av omgjøringssaker)

For behandlingen av saker etter § 28 gjelder reglene i § 23 så langt de passer.

Endringer i et manøvreringsreglement som gir adgang til å variere vannstanden eller vannføringen skal sendes på høring etter forvaltningslovens regler om forskrifter og kunngjøres etter reglene i plan- og bygningsloven § 27-1 nr. 2. Vassdragsmyndigheten skal på søkerens kostnad holde offentlig møte om saken, hvis ikke departementet fritar for dette.

Kapittel 4 Fellestiltak

§ 30 (tilrettelegging for fellestiltak for vannforsyning og tørrlegging)

Tiltak for vannforsyning og tørrlegging skal i rimelig utstrekning utføres slik at de kan komme til nytte for andre grunneiere.

Når vassdragsmyndigheten behandler en søknad om konsesjon etter § 8 til vannforsyning eller tørrlegging, bør den ved offentlig kunngjøring eller individuell underretning søke å klarlegge om tiltaket også kan dekke behovet for andre interesserte. I vilkår for konsesjonen kan vassdragsmyndigheten fastsette nærmere hvordan dette skal skje, bl.a. at andre interesserte skal kunne delta i eierskap eller med tilskudd, jf. § 31.

§ 31 (refusjon for utgifter til fellestiltak)

Enhver som drar vesentlig nytte av et vassdragstiltak eller utnytting av grunnvann, skal regnes som deltaker i tiltaket når det gjelder fordelingen av tiltakets utgifter til anlegg, vedlikehold eller drift.

Deltakerne kan gjøre avtale om fordelingen av tiltakets utgifter.

Hvis ikke alle fellesutgifter blir fordelt etter avtale mellom deltakerne eller etter særskilte regler, kan de fordeles mellom deltakerne

- av vassdragsmyndigheten. Vedtaket er tvangsgrunnlag for utlegg;
- ved skjønn etter begjæring fra en deltaker eller henvisning fra vassdragsmyndigheten. Det er adgang til å kreve nytt skjønn etter ti år;
- ved jordskifte etter begjæring fra en deltaker eller etter henvisning fra vassdragsmyndigheten, dersom vassdragstiltaket har sammenheng med andre tiltak som står under jordskifte.

En fellesutgift kan bare fordeles på de deltakere som drar nytte av den. Når en del av tiltaket avhenger av en annen del som flere drar nytte av, skal utgiftene til begge deler fordeles på dem alle. Ingen deltaker må betale en så høy andel av tiltakets fellesutgifter at deltakeren blir dårligere stilt enn om tiltaket ikke var kommet i stand.

Kongen kan gi nærmere forskrift om kostnadsfordeling ved fellestiltak.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

Kapittel 5 Vernede vassdrag

§ 32 (vernede vassdrag)

Med vernede vassdrag forstås i denne lov vassdrag som er vernet mot kraftutbygging ved Stortingets vedtak om verneplan for vassdrag eller ved annet stortingsvedtak.

Vernede vassdrag kunngjøres i Norsk Lovtidend.

Endring i omfanget av vernede vassdrag kan bare skje ved vedtak i Stortinget. Slike vedtak kunngjøres i Norsk Lovtidend.

§ 33 (reglene for vernede vassdrag)

I vernede vassdrag ivaretas vernet særlig gjennom

- reglene i denne lov, herunder særreglene i dette kapittel,
- bestemmelser i vedtak etter lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern, eller
- rettslig bindende planer etter plan- og bygningsloven.

For så vidt vassdraget går inn under vedtak etter naturvernloven, gjelder reglene i og i medhold av naturvernloven istedenfor loven her. Reglene om sikkerhet, tilsyn, erstatning og hvem som kan utøve rådighet i loven her gjelder likevel. Går et vernet vassdrag inn under bindende plan etter plan- og bygningsloven, gjelder reglene i loven her ved siden av slik plan.

§ 34 (kraftutbygging i vernede vassdrag)

Ingen må foreta kraftutbygging i strid med Stortingets vedtak om vern av vassdrag.

Alle planer om kraftutbygginger i vernede vassdrag må meldes til vassdragsmyndigheten for vurdering før gjennomføring av tiltaket.

Reglene i § 35 gjelder så langt de passer for kraftutbyggingstiltak i vernede vassdrag.

§ 35 (andre vassdragstiltak i vernede vassdrag)

I vernede vassdrag der vernet ivaretas gjennom denne lov, kan eksisterende anlegg bestå og igangværende virksomhet fortsette, om ikke annet følger av §§ 66 og 67. For øvrig gjelder følgende særregler:

- Eksisterende anlegg kan ikke tas i bruk til nye formål uten konsesjon etter § 8.
- Dersom en endring i igangværende virksomhet innenfor rammen av gjeldende konsesjon vil påvirke verneverdiene i vassdraget, kan den bare skje med ny konsesjon. Det samme gjelder for gjenoptakelse av virksomhet som har vært innstilt i minst fem år.
- I vernede vassdrag er tiltak etter § 12 første ledd ikke unntatt fra konsesjonsplikt etter § 8.
- Vassdragsmyndigheten kan for nærmere angitte områder i vernede vassdrag fastsette at alle tiltak skal være meldepliktige.
- Nye anlegg kan bare tillates hvis hensynet til verneverdiene i vassdraget ikke taler imot.
- Ombygging av eksisterende anlegg som innebærer utvidelser, kan bare tillates hvis forholdene i vassdra-

get etter en samlet vurdering vil være miljømessig like gunstige som før ombyggingen.

- Vannuttak er tillatt i samsvar med § 15. Vassdragsmyndigheten kan likevel fastsette en grense for det samlede vannuttak.
- Når vassdragsmyndigheten treffer avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag etter denne lov, skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene. Vassdragsmyndigheten kan avslå en søknad om konsesjon uten ytterligere saksbehandling. Blir det gitt konsesjon, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan verneverdiene antas å bli berørt og hvorfor dette ikke har vært avgjørende for vedtaket.
- Langs vernede vassdrag kan vassdragsmyndigheten treffe vedtak om å reetablere vegetasjon som er naturlig på stedet i en sone langs bredden som fastsettes i bindende plan etter plan- og bygningsloven. For tap som følge av vedtaket betales erstatning etter reglene i lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eiendom. Med mindre annet er avtalt, fastsettes erstatningen ved skjønn som begjæres av vassdragsmyndigheten.

Presidenten: Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.12.05)

Videre var innstillet:

Kapittel 6 Sikring mot skade

§ 36 (forskrifter om krav til sikkerhet)

Vassdragsmyndigheten kan gi forskrift for å fremme sikkerhet mot skade på mennesker, miljø og eiendom.

§ 37 (vedlikehold av vassdragstiltak)

Vassdragstiltak som kan volde skade, skal den ansvarlige til enhver tid holde i forsvarlig stand. Vedlikeholdsplikten varer til anlegget er lovlig nedlagt etter § 41.

Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg om tiltak etter første ledd. Den skal ta stilling til eventuelle pålegg snarest mulig når noen med rettslig interesse ber om det. Avgjørelsen er enkeltvedtak også om pålegg ikke blir gitt.

§ 38 (beredskapsplaner)

Tiltakshaver med ansvar for et vassdragstiltak som kan volde betydelig fare for mennesker, miljø eller eiendom, skal ha en beredskapsplan. Planen skal gi retningslinjer for hva som skal gjøres hvis en ulykke inntreffer eller ved akutt fareøking. Planen skal fornyes etter behov.

Vassdragsmyndigheten kan

- kreve at en beredskapsplan blir utarbeidet og fremlagt til godkjenning;
- gi pålegg om endringer i planen;

- c) gi pålegg om at flere tiltakshavere skal samarbeide om beredskapsplan eller at planen skal utarbeides av en felles organisasjon;
- d) gi forskrift om beredskapsplan og beredskap mot akutte vassdragsulykker.

§ 39 (krav til faglige kvalifikasjoner)

Vassdragsmyndigheten kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette krav til faglige kvalifikasjoner hos personell som forestår planlegging, bygging, drift og undersøkelser av vassdragstiltak.

§ 40 (tiltak i alvorlige faresituasjoner)

Når forholdene i et vassdrag skaper en særskilt og uvanlig fare for mennesker, miljø eller eiendom, kan vassdragsmyndigheten pålegge enhver tiltakshaver å innrette sin virksomhet for å redusere faren. Hvis den ansvarlige åpenbart er ute av stand til å oppfylle vedlikeholdsplikten for et anlegg som volder fare for vesentlig skade, skal vassdragsmyndigheten sørge for nødvendig vedlikehold etter § 37 eller nedlegging etter § 41.

Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig iverksette tiltak på fremmed eiendom for å verne mennesker, miljø eller eiendom mot en særskilt fare for alvorlig skade. Iverksettes slike tiltak på en eiendom som ikke er truet, har eieren rett til erstatning etter reglene om ansvar for nødhandlinger.

Kapittel 7 Nedlegging av vassdragsanlegg

§ 41 (adgangen til å nedlegge vassdragsanlegg)

Hvis eieren av et vassdragsanlegg ikke lenger vil holde anlegget ved like, skal anlegget fjernes og vassdraget så langt som mulig tilbakeføres til forholdene slik de var før anlegget ble bygd. Før en nedlegging skal eieren gi alle interesserte underretning god tid i forveien.

Hvis nedlegging kan føre til påtakelig skade eller ulempe for allmenne interesser, kreves konsesjon etter § 8. Konsesjon skal gis om ikke særlige grunner taler imot. Vassdragsmyndigheten kan sette vilkår i konsesjonen etter reglene i § 26.

Vassdragsmyndigheten kan gi konsesjon til at nedlegging skjer på annen måte enn nevnt i første ledd, hvis det ikke vil medføre noen økt fare eller skade.

§ 42 (overføring av vassdragsanlegg i stedet for nedlegging)

Vassdragsmyndigheten kan overføre et vassdragsanlegg som ønskes nedlagt til noen som ønsker det opprettholdt, om ikke eieren da frafaller nedlegging.

§ 43 (oppløsning av fløtingsforeninger)

Før en fløtingsforening blir oppløst, skal foreningens fløtingsanlegg overdras eller nedlegges i samsvar med reglene i dette kapittel og annen nødvendig opprydding foretas, eller det skal stilles slik sikkerhet for fortsatt drift og vedlikehold samt mulig ansvar som vassdragsmyndigheten fastsetter. Vassdragsmyndigheten kan pålegge

en fløtingsforening å stille sikkerhet for utgiftene til nedlegging av fløtingsanlegg.

Kapittel 8 Grunnvann

§ 44 (rådigheten over grunnvann)

Grunnvannet tilhører eieren av den grunn som grunnvannet befinner seg i eller under, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Ligger en grunnvannsforekomst under flere eiendommer, ligger den til eiendommene som sameie med et partsforhold som svarer til hver eiendoms areal på overflaten. Lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameige § 10 annet ledd gjelder ikke for disse sameiepartene.

Rådigheten over grunnvann må utøves i samsvar med kravene i §§ 10 og 15 annet og tredje ledd. Uttak av grunnvann skal begrenses til det grunnvannsmagasinet tåler.

For skade eller ulempe som følge av utøvelse av rådighet over grunnvann, gjelder reglene i kapittel 9 om erstatning for skade tilsvarende så langt de passer.

§ 45 (konsesjonsplikt for rådighet over grunnvann)

Grunneier kan uten konsesjon ta ut vann til husholdning og husdyr på eiendommen.

Rådighet over grunnvann er konsesjonspliktig etter § 8, jf. kapittel 3, ved

- a) vannuttak som overstiger en grense som vassdragsmyndigheten har fastsatt i forskrift;
- b) vannuttak som overstiger det omfang som er naturlig for virksomhet som det er vanlig å drive på slike eiendommer;
- c) annen rådighet over eller påvirkning av grunnvann dersom vassdragsmyndigheten har bestemt det i forskrift eller i det enkelte tilfelle.

§ 46 (grunnvannsboring)

Den som utfører boring etter vann, skal opptre aktsomt for å unngå skader og ulemper som følge av boringen. Bestemmelsen i § 39 gjelder tilsvarende for grunnvannsboring.

Etter fullført boring skal vedkommende snarest og senest innen 3 måneder sende melding om boringen til vassdragsmyndigheten.

Departementet kan gi forskrift om hvilke opplysninger en melding etter annet ledd skal inneholde. Det kan gis forskrift om utførelse av boringer, herunder om hvordan undersøkelser og prøvetaking skal utføres.

Den som utfører grunnvannsundersøkelse og utarbeider en rapport om undersøkelsen, skal snarest og senest innen tre måneder etter avgivelse av rapporten sende inn melding om dette til vassdragsmyndigheten. Vassdragsmyndigheten kan ved behov be om et eksemplar av rapporten med nødvendige bilag.

Kapittel 9 Erstatning for skade

§ 47 (erstatningsansvar)

Tiltakshaveren kan bli ansvarlig etter alminnelige erstatningsregler ved overtredelse av §§ 5 første ledd og 46 første ledd.

Tiltakshaveren er ansvarlig uten hensyn til skyld

- a) for skade eller ulempe fra vassdragstiltak som skyldes feil eller mangler ved tiltakets utførelse etter § 5 annet og tredje ledd eller tiltakets vedlikehold etter § 37 første ledd eller i forbindelse med brudd på konsesjonsplikten etter § 8 eller vilkår i konsesjon etter § 26;
- b) for skade eller ulempe på eiendom eller rettigheter fra et konsesjonsgitt vassdragstiltak;
- c) for skade eller ulempe på eiendom eller rettighet ved nedlegging av et vassdragsanlegg, jf. § 41;
- d) for skade fra vannledninger eller vanntunneler;
- e) for skade som skyldes motorisert ferdsel eller fløting i vassdraget;
- f) når det ellers følger av alminnelige erstatningsregler.

§ 48 (bevisbyrde)

Hvis et vassdragstiltak er i strid med denne lov eller vedtak i medhold av loven, og tiltaket volder skade, har tiltakshaveren bevisbyrden for tilstanden før skaden dersom den ikke lenger kan iakttas.

§ 49 (omfang og utmåling av erstatning)

Erstatning for skade og ulempe på eiendom fra et lovlig vassdragstiltak kan bare kreves i den utstrekning skaden eller ulempen er urimelig eller unødig etter reglene i graneloven § 2 annet til fjerde ledd.

For erstatning for skade og ulempe som rammer utøving av allemannsretter gjelder reglene i forurensningsloven § 57 bokstav d, jf. § 58 tilsvarende, og slik at vassdragsmyndigheten trer i forurensningsmyndighetens sted.

For lemping av erstatningsansvaret gjelder lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 5-2. Ved skade på fast eiendom eller ting skal det ved vurderingen også tas hensyn til om eiendommen eller tingen tåler særlig lite.

§ 50 (forsikringsplikt)

Vassdragsmyndigheten kan gi pålegg om at vassdragstiltak som kan volde betydelig skade skal ha forsikring for mulig erstatningsansvar.

Kapittel 10 Ekspropriasjon og ekspropriasjonerstatning

§ 51 (forholdet til alminnelig ekspropriasjonsrett)

Ved ekspropriasjon av rådighet over vassdrag og grunnvann gjelder reglene i lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eigedom og lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved oreigning av fast eigedom, om ikke annet er bestemt i dette kapittel. Ekspropriasjon kan også skje etter annen lovgivning.

Ved ekspropriasjon til vannkraftproduksjon forhøyes alle erstatninger med 25 prosent.

Tillatelse til ekspropriasjon etter oreigningsloven bør i tilfelle gis samtidig med konsesjon etter § 8.

Tilkjente erstatninger fastsettes til årlige beløp dersom ikke erstatningen er mindre enn det minstebeløp som Kongen bestemmer. Engangserstatning skal likevel fast-

settes dersom eiendommen i sin helhet eller for en vesentlig del blir avstått, eller ekspropriaten krever det.

Tidligere fastsatte årlige erstatninger under det minstebeløp Kongen bestemmer, kan omgjøres til engangserstatning og innløses med en sum en gang for alle dersom en av partene krever det.

§ 52 (erstatning for senskader)

Volder et vassdragstiltak skade av betydning som ikke ble forutsett ved tidligere oppgjør, kan skadelidte kreve erstatning for skaden ved søksmål. Bestemmelsen i § 51 annet ledd gjelder tilsvarende.

Kapittel 11 Tilsyn med vassdrag og grunnvann

§ 53 (tilsyn)

Vassdragsmyndigheten fører tilsyn med vassdragstiltak og med tilstanden og utviklingen i vassdrag, om ikke annet er bestemt i annen lovgivning. Vassdragsmyndigheten kan ved forskrift eller i det enkelte tilfelle overlate til andre å føre tilsynet.

For tilsyn med grunnvann og grunnvannstiltak gjelder reglene i dette kapittel så langt de passer.

§ 54 (internkontroll)

Den ansvarlige for et vassdragsanlegg skal påse at anlegget og driften av det oppfyller de krav som er fastsatt i eller i medhold av denne lov. Vassdragsmyndigheten gir forskrift om internkontroll og internkontrollsystemer.

§ 55 (rett til opplysninger og synfaring)

Vassdragsmyndigheten skal for sitt tilsyn ha uhindret tilgang til vassdragstiltak, vassdrag og nedbørfelt. Tiltakshaver plikter etter pålegg å legge frem for vassdragsmyndigheten opplysninger, dokumenter eller annet materiale av betydning for tilsynet. Når særlige grunner tilsier det, kan slike opplysninger etter pålegg kreves av andre.

§ 56 (oppsetting av vannmerker)

Vassdragsmyndigheten har rett til å sette opp vannmerker eller apparater for målinger i vassdrag og nedbørfelt. Grunneieren skal varsles før oppsetting. Vassdragsmyndigheten kan etter søknad også gi andre rett til å foreta slik oppsetting.

Så langt formålet med oppsettingen gjør det mulig, skal oppsettingen skje uten å volde ulempe for grunneieren eller andre interesser i vassdraget.

§ 57 (undersøkelser)

Vassdragsmyndigheten kan foreta undersøkelser i vassdrag og nedbørfelt. Hvis undersøkelsen volder skader eller ulemper ut over det som man med rimelighet må finne seg i, kan skadelidte kreve erstatning.

Vassdragsmyndigheten kan pålegge en tiltakshaver i vassdrag å sørge for eller bekoste undersøkelser eller lignende tiltak som med rimelighet kan kreves for å klarlegge tiltakets funksjonssikkerhet. Det samme gjelder overfor en tiltakshaver med konsesjon etter denne lov for å

klarlegge tiltakets virkninger for naturforholdene i vassdraget.

§ 58 (gebyr for kontroll med vassdragstiltak)

Vassdragsmyndigheten kan gi forskrift om gebyr for kontroll med vassdragstiltak. Gebyrsatsene settes slik at gebyrene samlet ikke overskrider vassdragsmyndighetens kostnader med kontrollen og til tiltak etter § 40 første ledd annet punktum. Gebyret er tvangsgrunnlag for utlegg. Betales ikke gebyret til forfallstid, svares deretter rente som fastsatt i medhold av lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

Kapittel 12

Gjennomføring av loven og vedtak i medhold av loven

§ 59 (pålegg om retting)

Den som har rettslig interesse i det, kan kreve at forhold som er i strid med loven eller vedtak i medhold av loven, blir rettet. Når vassdragsmyndigheten konstaterer et rettsstridig forhold ved et konsesjonspliktig vassdragstiltak eller tiltak for utnyttelse av grunnvann, skal den gi pålegg om retting dersom det ikke gis konsesjon etter § 8 eller det tidligere vedtak blir omgjort etter § 28. Om nødvendig kan det pålegges stans i pågående virksomhet.

Finner vassdragsmyndigheten andre forhold som kan volde fare eller ulempe for mennesker, miljø eller eiendom, kan den gi pålegg om retting i samsvar med reglene i §§ 28 eller 40.

Regelen i § 48 gjelder tilsvarende ved krav om retting.

§ 60 (tvangsmulkt)

For å sikre at vedtak i medhold av denne lov blir gjennomført, kan vassdragsmyndigheten pålegge den ansvarlige tvangsmulkt til staten.

Tvangsmulkt kan fastsettes når overtredelse av loven eller vedtak i medhold av loven er oppdaget. Tvangsmulkten begynner å løpe dersom den ansvarlige oversiter den frist for retting av forholdet som vassdragsmyndigheten har fastsatt. Tvangsmulkt kan også fastsettes på forhånd og løper da fra eventuell overtredelse tar til. Det kan fastsettes at tvangsmulkten løper så lenge det ulovlige forhold varer, eller at den forfaller for hver overtredelse.

Vassdragsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

§ 61 (umiddelbar iverksetting ved vassdragsmyndigheten)

Har vassdragsmyndigheten gitt pålegg om tiltak etter denne lov som den ansvarlige ikke etterkommer, kan vassdragsmyndigheten sørge for iverksetting av tiltaket.

Vassdragsmyndigheten kan iverksette tiltakene uten forutgående pålegg dersom det er nødvendig for å avverge en overhengende fare, eller dersom det etter omstendighetene vil være urimelig byrdefullt å finne frem til den ansvarlige.

Utgiftene til iverksettingen kan kreves dekket av den ansvarlige. De er tvangsgrunnlag for utlegg.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Videre var innstillet:

§ 62 (bruk av andres eiendom ved iverksetting)

Er det nødvendig for iverksetting etter §§ 59 eller 61, kan vassdragsmyndigheten gjøre bruk av den ansvarliges eller andres eiendom. Vassdragsmyndigheten kan om nødvendig gi den ansvarlige adgang til å gjøre bruk av andres eiendom.

Blir det etter første ledd gjort bruk av andres eiendom, skal vedkommende ha erstatning av den ansvarlige for tap som skyldes skade og ulempe. Vassdragsmyndigheten innestår for beløpet.

Presidenten: Fremskrittspartiet og representanten Steinar Bastesen har varslet at de går Imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 61 mot 15 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 15.12.58)

Videre var innstillet:

Kapittel 13 Straff

§ 63 (straffansvar)

Med bøter eller fengsel inntil tre måneder straffes den som forsettlig eller uaktsomt

- iverksetter et tiltak som er konsesjonspliktig etter denne lov uten hjemmel i konsesjon eller uten tillatelse i plan;
- iverksetter et meldepliktig vassdragstiltak uten å følge reglene i denne lov eller forskrift i medhold av denne lov om meldeplikt;
- overskrider en konsesjon eller overtrer konsesjonsvilkår eller pålegg fastsatt med hjemmel i denne lov;
- overtrer bestemmelsene i § 5 tredje ledd, § 10 første ledd (jf. § 44 annet ledd), §§ 11, 16 annet ledd, 37 første ledd, 38 første ledd første punktum, 39, 46 eller 54;
- overtrer en bestemmelse i forskrifter etter §§ 36, 38 annet ledd bokstav d eller 39 som forskriftene setter straff for.

På samme måte straffes den som forsettlig overtrer bestemmelsen i § 44 annet ledd annet punktum.

Er det voldt fare for betydelig skade på mennesker, miljø eller eiendom, eller det forøvrig foreligger skjerpene omstendigheter, kan overtredelser etter første og annet ledd straffes med fengsel inntil to år, om ikke strengere straffebud får anvendelse. Det samme gjelder hvor overtredelsen har voldt skade på mennesker eller verneverdier i et vernet vassdrag.

Medvirkning straffes på samme måte.

Kapittel 14 Administrative bestemmelser

§ 64 (vassdragsmyndigheten)

Kongen fastsetter hvem som er vassdragsmyndighet og hvilken vassdragsmyndighet som kan treffe vedtak etter loven, og herunder legge oppgaver etter loven til kommuner. Departementet kan også legge oppgaver etter loven til andre enn vassdragsmyndigheten, herunder til private rettssubjekter.

Fylkesmannen er klageinstans over vedtak truffet av kommunen.

Kongen kan gi enhver med myndighet etter loven instruks om hvordan myndigheten skal utøves og om delegasjon av den.

§ 65 (gjennomføringsbestemmelser)

Departementet kan gi forskrifter til utfylling og gjennomføring av loven, herunder om

- a) innholdet av søknader og meldinger og om forvaltningens behandling av dem;
- b) samarbeid mellom vassdragsmyndigheten og andre offentlige myndigheter.

Kapittel 15 Avsluttende bestemmelser

§ 66 (forholdet til eldre tiltak)

Loven gjelder også vassdragstiltak som ble påbegynt før loven trer i kraft (eldre vassdragstiltak).

En konsesjon etter lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene §§ 104 og 105 eller vedtak etter § 144 gjelder som en konsesjon etter loven her.

Eldre vassdragstiltak som ikke trengte tillatelse etter tidligere vassdragslovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter § 8. Vassdragsmyndigheten kan i særlige tilfelle likevel bestemme i enkeltvedtak at tiltaket må ha konsesjon, og at tiltaket blir ulovlig hvis det ikke sendes søknad innen en fastsatt frist.

For eldre vassdragstiltak gjelder § 10 i den utstrekning tiltaket ikke har gjort bruk av den alminnelige lavvannføring før lovens ikrafttreden. Ved konsesjonsbehandling av eldre vassdragstiltak etter tredje ledd annet punktum gjelder § 10 fullt ut. Har et eldre vassdragstiltak konsesjon etter vassdragsloven, kan det ved omgjøring etter § 28 settes krav i samsvar med § 10 annet ledd. For eldre vassdragstiltak som faller inn under vassdragsreguleringsloven gjelder § 10 ikke.

For utøvelse av rådighet over grunnvann gjelder første til fjerde ledd så langt det passer. Grunnvannsuttak etablert før lovens ikrafttreden kan utøves i samme utstrekning som tidligere uavhengig av bestemmelsen i § 44 første ledd.

§ 67 (forholdet til vedtak truffet etter eldre lovgivning)

Forskrifter eller enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i lovbestemmelser som oppheves etter §§ 68 og 69, står fortsatt ved lag inntil de blir endret eller opphevet i medhold av loven her.

Avtaler om levering av kraft i henhold til reglene i tidligere lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene kan kreves avløst ved skjønn mot full erstatning.

§ 68 (ikrafttreden)

Denne lov trer i kraft når Kongen bestemmer.

Fra samme tid oppheves alle paragrafene unntatt §§ 2-6 i lov 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene.

§ 69 (endringer i andre lover)

Når loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 (straffeloven) endres slik:

§ 398 oppheves.

2. Lov 14. desember 1917 nr. 16 om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v. endres slik:

§ 2 fjerde ledd nr. 15 oppheves.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Ved fastsettelse av øvrige betingelser får grunnreglene i § 2 post 2-8, 12-14, 16 og 22-23 tilsvarende anvendelse.

§ 5 fjerde ledd nr. 3 skal lyde:

For øvrig får bestemmelsene i § 2 post 1-12, 14, 16 og 22-23 tilsvarende anvendelse.

3. Lov 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer endres slik:

§ 1 skal lyde:

Denne lov gjelder for vassdragsreguleringer. Med vassdragsreguleringer forstås anlegg eller tiltak til regulering av et vassdrags vannføring, herunder også utvidelse eller forandring av eldre reguleringsanlegg. Likt med vassdragsreguleringer regnes også anlegg eller arbeider til øking av vannføringen ved overføring av vann og pumping av vann til et høyere liggende magasin.

For tiltak som behandles etter denne lov, gjelder også vannressursloven så langt det ikke er fastsatt særskilte regler i loven her.

§ 2 skal lyde:

Vassdragsreguleringer for produksjon av elektrisk energi som øker vannkraften:

a) med minst 500 naturhestekrefter i et enkelt eller flere vannfall som kan utnyttes under ett, eller

b) med minst 3000 naturhestekrefter i hele vassdraget, eller

c) som alene eller sammen med tidligere reguleringer påvirker naturforholdene eller andre allmenne interesser vesentlig, kan bare utføres av staten eller den som får tillatelse av Kongen (konsesjon).

Vil en vassdragsregulering øke vannkraften i vassdraget med minst 20 000 naturhestekrefter, eller står betydelige interesser mot hverandre, bør tillatelse ikke gis før saken har vært forelagt for Stortinget.

Økingen av vannkraften etter første og annet ledd beregnes på grunnlag av den øking av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å medføre ut over den vannføring som har vært påregnelig år om annet i 350 dager i året. Ved beregningen legges det til grunn at magasinet utnyttes slik at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mulig.

§ 3 nr. 2 oppheves

§ 7 oppheves.

I § 11 nr. 1 tredje ledd første punktum, § 12 nr. 15 første ledd første punktum, § 13 første ledd og § 16 nr. 4 første punktum skal «§ 3» erstattes med § 2 tredje ledd.

§ 12 nr. 18 og 23 annet punktum oppheves.

I § 14 nr. 4 skal «post 17» erstattes med *post 21*.

§ 16 nr. 5 første ledd første punktum skal lyde:

Ved skjønnet skal erstatninger for avståelse av og skade på eller ulempe for fast eiendom, med tillegget etter post 3 første ledd, særskilt for hver eiendom fastsettes som en årlig erstatning *dersom ikke erstatningen er mindre enn det minstebeløp som Kongen bestemmer*.

§ 16 nr. 5 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 16 nr. 5 annet ledd skal lyde:

Tidligere fastsatte årlige erstatninger under det minstebeløp Kongen bestemmer, kan omgjøres til engangserstatning og innløses med en sum en gang for alle dersom en av partene krever det.

I § 19 nr. 2 første ledd skal nytt tredje punktum lyde:

Tillatelsen fritar ikke for de krav som følger av vannressursloven § 10.

I § 19 nr. 3 skal nytt tredje punktum lyde:

Lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom § 21 gjelder tilsvarende for skjønn etter denne paragraf.

§ 19 nr. 4 oppheves.

§ 26 nr. 3 og nytt nr. 4 skal lyde:

3. *På reguleringsanlegg som er utført med konsesjon etter tidligere lovgivning gjelder loven på vanlig måte, slik at konsesjonen regnes likt med en konsesjon etter loven her.*

4. *Reguleringsanlegg som er utført uten konsesjon etter tidligere lovgivning, kan fortsette uten konsesjon etter loven her.*

4. I lov 12. juni 1931 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Sverige om visse spørsmål vedrørende vassdragsretten av 11. mai 1929 gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd oppheves.

§ 8 nr. 1-4 oppheves.

5. Lov 14. juni 1935 nr. 1 i henhold til konvensjonen mellom Norge og Finland om fløtning i Pasvik av 14. februar 1925 oppheves.

6. Lov 29. mai 1953 nr. 3 om hittegoods endres slik:

§ 1 annet ledd skal lyde:

Funne bufe og andre husdyr, berga fiskereiskap og *båtreinad, vrakgods* og annan bortkommen lausøyre som det er gjeve føresegner om i serskild lov, skal ikkje reknaast for hittegoods utan det går fram av serføresegnene.

§ 1 tredje ledd tredje punktum skal lyde:

Kjem godset inn under lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, gjeld føresegnene der.

7. Lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet endres slik:

§ 8 skal lyde:

Enhver har rett til å bade i sjøen eller i vassdrag fra strand i utmark eller fra båt når det skjer i rimelig avstand fra bebodd hus (hytte) og uten utilbørlig fortrengsel eller ulempe for andre.

8. Lov 27. juni 1958 nr. 1 om rett for den norske stat til å foreta ekspropriasjon for gjennomføring av overens-

komst av 18. desember 1957 mellom Norge og Sovjet-Samveldet om utnyttning av vannkraften i Pasvikelven oppheves.

9. Lov 23. oktober 1959 nr. 3 om oreigning av fast eiendom endres slik:

I § 2 skal følgende nummer lyde:

29. *Velte- og opplagsplass for skogsvyrke, og tiltak for fløting.*

47. *Vassforsyning og avløp.*

50. *Senking av grunnvassnivået.*

51. *Vasskraftproduksjon.*

52. *Tiltak for ferdsel og transport i vassdrag.*

53. *Tiltak til vern mot flom eller utrasing i vassdrag.*

54. *Øvrige vassdragstiltak som ikkje vert omfatta av nr. 29, 47 eller 50-53.*

§ 17 første ledd skal lyde:

Skjøn som skal fastsetja vederlag for oreigningsinngrep etter § 2, er rettsleg skjøn etter skjønsløva om ikkje anna er sagt nedanfor. Skjøn som skal fastsetja vederlag for inngrep etter § 2 nr. 1, 3, 9, 10, 11, 12, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 50 og 53 er det i lensmannsdistrikt lensmannen som styrer. Det same gjeld inngrep etter § 2 nr. 19 for lågspana kraftline og nr. 47 til bate for høgst fem brukseiningar. Kongen eller styringsorgan med fullmakt etter § 5 kan likevel gjera vedtak for den einskilde saka om at skjønnet skal vera rettsleg.

§ 30 nr. 12 og 23 oppheves.

§ 30 nytt nr. 43 skal lyde:

Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven).

10. Lov 16. juni 1961 nr. 15 om rettshøve mellom grannar endres slik:

Lovens tittel skal lyde:

Lov om rettshøve mellom grannar (*grannelova*).

I § 10 første ledd annet punktum skal ny bokstav d lyde:

d) *så langt vannressursloven § 6 tredje ledd gjer unntak frå rettingsskyldnaden.*

11. Lov 21. mai 1965 om skogbruk og skogvern endres slik:

§ 17 femte ledd skal lyde:

Departementet kan gi nærmere forskrifter om opprensking av *grøfter* og om regulering av frø- og planteforsyningen i skogbruket, samt gi nærmere bestemmelser om hva som etter denne lov skal forstås som skogproduserende mark.

12. Lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern endres slik:

Ny § 11 a skal lyde:

Kongen kan treffe vedtak om vern etter loven her av et vassdrag som er vernet mot kraftutbygging, jf. vannressursloven § 32, eller del av det med den nærmeste strandsonen. I vedtaket fastsettes nærmere bestemmelser om vernet og om skjøtsel av vassdraget.

13. Lov 21. desember 1979 nr. 77 om jordskifte o.a. (jordskifteloven) endres slik:

§ 2 første ledd bokstav e skal lyde:

e) *skipe slike sams tiltak som er nemnde i § 34 a og tørrleggingstiltak etter § 30 i vannressursloven.*

14. Lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) endres slik:

Ny § 24 a (særlige erstatningsregler for avløpsanlegg) skal lyde:

Anleggseieren er ansvarlig uten hensyn til skyld for skade som et avløpsanlegg volder fordi kapasiteten ikke strekker til eller fordi vedlikeholdet har vært utilstrekkelig. §§ 57-61 gjelder tilsvarende.

15. Plan- og bygningsloven 14. juni 1985 nr. 77 endres slik:

I § 25 første ledd nr. 6 (spesialområder) erstattes «områder for bygging og drift av fjernvarmeanlegg» med *områder for bygging og drift av anlegg for energiproduksjon eller fjernvarme.*

I § 26 første ledd skal nytt fjerde punktum lyde:

Det kan ikke fastsettes bestemmelser om vannføring eller vannstand.

I § 83 skal nytt første ledd fjerde punktum lyde:

Dammer som faller inn under vannressursloven skal sikres etter reglene i vannressursloven.

16. Lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. endres slik:

§ 7 femte ledd skal lyde:

Andre og tredje ledd gjelder ikke for kraftutbyggingstiltak som krever konsesjon etter lov 14. desember 1917 nr. 17 om vasdragsreguleringer eller vannressursloven. Tredje ledd gjelder heller ikke for tiltak som krever konsesjon etter vannressursloven, med mindre formålet med tiltaket er å øke fangsten av fisk på stedet, forskyve fangsten av fisk i vassdraget, eller forandre én eller flere arters produksjon, bestandsstørrelse eller utbredelse.

§ 15 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

For vedlikehold eller nedlegging av slike anlegg gjelder bestemmelsene i vannressursloven §§ 37 og 41-42.

§ 35 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å stenge helt for fiskens frie gang *uten konsesjon etter vannressursloven. Hvis ikke konsesjonen bestemmer noe annet, skal det i elv, elvearm eller bekk være et friløp som utgjør minst en åttendedel av vassdragets bredde på hver side av midtstrømslinjen ved middels sommervannstand.*

§ 36 annet ledd første punktum skal lyde:

I friløpet er det forbudt *uten konsesjon etter vannressursloven* å slippe stein eller andre ting som kan være til hinder for fiskens frie gang.

§ 36 fjerde ledd skal lyde:

Er oppfylling eller utdyping skjedd uten noens skyld, *gjelder vannressurslovens regler for gjenoppretting av friløpet.*

17. Lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eiendom (avhendingslova) endres slik:

Ny § 3-6 a (Grunn ved vassdrag) skal lyde:

Ved avhending av grunn som støtter til vassdrag, følger den delen av vassdraget som ligg til, med så langt ikkje anna følger av avtale.

18. Lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) endres slik:

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Forbodet i § 9 gjeld ikkje omdisponering der vassdragsmyndigheita har gitt løyve til vassdragstiltak, jf. vannressurslova § 8.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 1 stemme.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes mot 1 stemme.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 3

Referat

1. (1) Stortingets presidentskap melder at Stortinget har konstituert seg og valgt presidenter og sekretærer
2. (2) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har konstituert seg og valgt presidenter og sekretærer
Enst.: Nr. 1 og 2 vedlegges protokollen.
3. (3) Skatte- og avgiftsopplegget 2001 – lovendringer (Ot.prp. nr. 1 (2000-2001))
4. (4) Lov om endringer i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift (Merverdiavgiftsreformen) (Ot.prp. nr. 2 (2000-2001))
Enst.: Nr. 3 og 4 sendes finanskomiteen.
5. (5) Lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) (Ot.prp. nr. 4 (2000-2001))
Enst.: Sendes justiskomiteen.
6. (6) Lov om elektronisk signatur (Ot.prp. nr. 82 (1999-2000))
7. (7) Lov om endringer i lov 16. juni 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (Ot.prp. nr. 3 (2000-2001))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes næringskomiteen.

Møtet hevet kl. 15.15.